

Dřevozpracující nástroje

Vypracovala: Doláková Lenka (učo: 418659)

Nástroje bednářů:

Požíz byl vždy základním nástrojem bednářů. Celkem lze rozeznat 3 typy požízů, které lze dále dělit na 2 podskupiny (s jednou nebo s dvěma rukojeťmi).

- požíz s přímým ostřím – opracování rovných ploch a styčných částí dužin a povrchu
- požíz s obloukovitým ostřím a dvěma rukojeťmi – vybrání a opracování vnitřní zaklenuté části dužin
- obloukovitý požíz s uzavřeným ostřím a jednou rukojetí

Útorník – speciální polohovatelná pilka pro vyřezávání zářezu (tzv. útoru či zejku) v hraně dýhy pro vsazení dna

Nástroje používané bednáři: a) různé druhy požízů, b) útorník

Dále jistě používali i další univerzální dřevoobráběcí nástroje jako sekeru, nůž, pilu, hoblík apod.

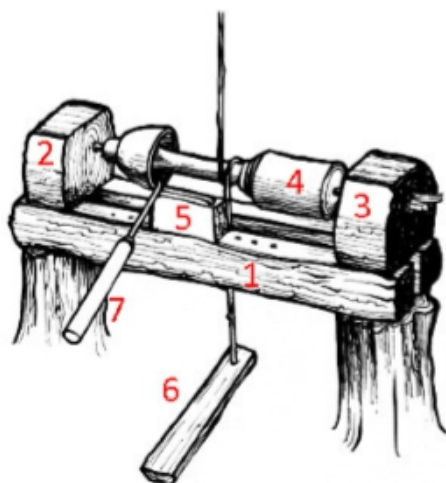
Nástroje soustružníků:

Soustruh je zobrazen již ve starém Egyptě. Užívali jej také Etruskové a staří Římané. V orientu byl používán již v 9. století př. n. l. Na našem území je nepřímo doložen již v době laténské nálezem kování dřevěné konvice z Maloměřic, nebo přímo nálezy terčíků z keltského hradiště Stradonic

Typy soustruhů:

- malé ruční soustruhy – používány do středověku
- pružinový dřevěný soustruh s přerušovaným pohybem – využíval tzv. vratiráhna

Stavba soustruhu:

- 1 – lože soustruhu
- 2 – koník
- 3 – vřeteník
- 4 – sloupek
- 5 – opěrka
- 6 – pedál
- 7 – soustružnický nůž

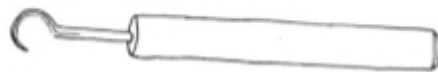
Páterník vyrábějící růžence na malém ručním soustruhu poháněném lukem.

Soustružník u pružinového soustruhu.

Strug – zahnutý soustružnický nůž, sloužil k vyhlazování vnitřních a vnějších stěn

Dláta – soustružnické nože s šikmým, rovným, dvojitým rovným a půlkulatým ostřím

a)

b)

a) strug, b) čepele soustružnických nožů (dlát)

Nástroje tesařů:

Ke kácení a štípaní – podtínací sekera, kladní (štípací) sekera, klínky a palice.

K obrábění – hlavatá sekera, bradatice, teslice rovná a oblá, různá dláta a pořízy, palička, skoble a měřicí náčiní

Nástroje truhlářů:

Soubor tehdejších pracovních nástrojů představovala sekera, dláta, teslice, hoblík, pořízy, nebozezy a pila.

Použitá literatura:

KOCHAN, Šimon. *Dřevěné středověké artefakty z Jihlavy : diplomová práce*. Brno : Masarykova Univerzita, Fakulta filozofická, 2011. 113 l., 18 l. Vedoucí diplomové práce PhDr. Irena Loskotová.